

Oponentský posudek na bakalářskou práci Pavla P o z n i a k a „Libor Dvořák jako překladatel ruské humoristické literatury“

V předkládané bakalářské práci si Pavel Pozniak vytkl za cíl na základě kritické analýzy překladů tří povídek různých autorů charakterizovat styl a metodu překladatelské práce překladatele Libora Dvořáka. Jedná se o povídky TLUSTÝ A HUBENÝ A.P.Čechova, ARISTOKRATKA M.M. Zoščenka a SOLIDNÍ DVOUŘADOVÝ OBLEK S.D.Dovlatova.

Diplomant vychází ze solidních teoretických základů (Jiří Levý, B.Mathesius)- staví na názoru J.Levého, že překladatel nejprve dešifruje sdělení literárního díla originálu a výstupem je pak jeho opětné zašifrování do jazyka cílového. Cílem překladu je tedy v tomto pojetí reprodukce díla, tj. převedení myšlenky a zejména záměru autora (jak vědomého, tak podvědomého) a zároveň adekvátní zprostředkování autorova stylu příjemci v cílovém jazyce. Příznakem dobrého překladu je pak i zprostředkování významů „skrytých“ či nedořečených, což mimo jiné posiluje samotný tvůrčí přístup překladatelův. Domnívám se, že v tomto aspektu hodnocení adekvátnosti překladu se skrývá jisté drobné úskalí kritiky překladu- narůstá zde význam a úloha samotného kritika překladu díla a jeho „čtení“ překladu a koneckonců i díla výchozího. **Jak se v tomto ohledu dívá diplomant na roli kritika překladu?**

Diplomant se ve své kritické analýze všech tří povídek věnuje systematicky porovnání systému obou jazyků- češtiny i ruštiny, zohledňuje jednotlivé jazykové roviny. Vychází z toho, že Dvořák je „překladatel intuitivního typu“, což v určitém ohledu může vést k některým nedokonalostem překladu, ať už z jakéhokoli důvodu. Pavel Pozniak dochází k závěru, že Dvořák zanechal ve všech překladech „výraznou stopu“. Jedná se především o větší či menší posuny v míře expresivity v jednotlivých povídkách (nejvíce se stylisticky vzdálil předloze v Dovlatovově povídce Solidní dvouřadový oblek, kde však zároveň v největší míře doplňuje ono „nevyřčené“, jak o tom byla řeč výše). Dále je jeho tvůrčí přístup patrný v oblasti překládání frazeologizmů- nalézá většinou vhodné ekvivalenty, v menší míře se dopouští drobných nešikovností. Diplomant konstatuje, že ona několikrát zmiňovaná intuitivnost může představovat i určité riziko překladu, kdy překladatel zaujímá poněkud příliš velkorysý „nadhled“ a nechá se odvíjet od originálu příliš daleko. Zejména u povídky Aristokratka se jeho hodnocení překladu vyznačuje velkou kritičností!

Předkládaná práce je vyvážená, osobitá a znamená nepochybně přínos v pohledu na jednoho renomovaného českého překladatele. V souvislosti s tím se nabízí jen několik málo poznámek:

- Zamýšlel se diplomant nad jiným možným řešením začlenění textů povídek i jejich překladů do své práce? (ptám se jako čtenář, který hodně listoval...)
- Na některých místech mi chyběly návrhy lepších variant překladu (zejména frazeologizmů a expresivních výrazů, ale i některých speciálních výrazů)- naopak diplomantovy návrhy na mnoha místech byly velmi dobré (např. polemika s Dvořákovým překladem slova „cheres“- místo jeho „portského“ Pozniak navrhuje „vermut“...)
- Jaký význam tedy diplomant přikládá obecně „tvůrčímu přístupu“ překladatele pro úroveň překladu?

Práci Pavla Pozniaka plně doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako v ý b o r n o u.

V Praze dne 4. 9. 2010

PhDr. Jitka Stiessová, CSc

